

13.3.2018

145/00.01.02/2018/3

Puolustusvaliokunnan lausuntopyyntö asioista HE 199/2017 vp, HE 202/2017 vp, HE 203/2017 vp

Suomen Erillisverkkojen lausunto

Suomen Erillisverkot Oy kiittää mahdollisuudesta lausua viitekohdassa mainituista hallituksen esityksistä ja toteaa asiassa seuraavaa.

Hallituksen esityksissä todetun mukaisesti sotilas- ja siviilitiedustelu perustuisivat tuomioistuimen antamaan lupaan. Tietoliikennetiedustelun edellyttämän kytkennän suorittajana ja luvanmukaisen tietoliikenteen luovuttajana toimisi Suomen Erillisverkot Oy tai sen kokonaan omistama tytäryhtiö Suomen Turvallisuusverkko Oy. Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryhtiön tehtävänä olisi suorittaa tekninen kytkentä ja peilata tietoliikenne tuomioistuimen antaman luvan mukaisesti Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle.

Erillisverkkojen näkemyksen mukaan tekniset kytkentäpisteet rakennetaan etukäteen yhteisen suunnitelman mukaisesti. Itse kytkennän suorittaminen ei edellytä harkintavaltaa, vaan kytkentä aktivoidaan tuomioistuimen antaman luvan mukaisesti ja sen jälkeen tietoliikenne peilautuu suoraan Puolustusvoimille. Jotta kytkentä voidaan aktivoida, pitää tuomioistuimen luvan olla teknisesti riittävän selvä, yksityiskohtainen ja etukäteen sovitun mallin mukainen. Erillisverkot olettaa, että tuomioistuimen luvan mukainen tietoliikenne voidaan välittää Puolustusvoimille Suomen Turvallisuusverkko Oy:n toimintavarman ja tietoturvallisen verkon kautta koska Puolustusvoimat on turvallisuusverkon käyttöön oikeutettu toimija.

Kytkenän de-aktivoiminen tai purkaminen pitää vastaavalla tavalla perustua tuomioistuimen yksiselitteiseen päätökseen. Asiassa on hyvä korostaa, että luvanmukaisen tietoliikenteen peilaaminen Puolustusvoimille tarkoittaa sitä, että tietoa ei miltei osin tallennu kytkennän suorittajalle ja aktivoijalle. Suomen Erillisverkoilla ei kytkennän suorittajana ole edes teknisiä edellytyksiä analysoida Puolustusvoimille peilattavaa tietoliikennettä.

Todettakoon, että fyysisen liityntäpisteen on tarkoitus sijaita operaattorin laitetilassa ja laitteisto, jolla kytkentä suoritetaan (aktivoidaan), Suomen Turvallisuusverkko Oy:n turvallisuusluokitellussa tuotantotilassa. Tuomioistuimen päätöksen lisäksi Suomen Erillisverkot varmistaa, että sillä on kyvykyys raportoida jälkikäteen kaikista tehdyistä kytkennöistä.

Suomen Erillisverkot Oy on valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, ja sen täysin omistaman Suomen Turvallisuusverkko Oy:n toiminnasta säädetään laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2015 vp). Käytännössä kytkennän suorittaja (aktivoija) tulisi olemaan Suomen Turvallisuusverkko Oy, jolla on kytkennän suorittamiseen liittyvää osaamista. Koska em. laki ei nykyisin mahdollista Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle muita kuin turvallisuusverkkotoiminnan palvelutuotantoon kuuluvia tehtäviä, esitetään lakia muutettavaksi siten, että Suomen Turvallisuusverkko Oy:llä saisi olla muitakin kuin turvallisuusverkkotoimin-

taan liittyviä tehtäviä, jos muualla laissa niin säädetään. Tällä viitattaisiin esimerkiksi sotilastiedustelusta annetussa laissa säädettyyn tehtävään toimia mainitun lain 9 §:n 1 kohdassa tarkoitettuna kytkennän suorittajana. Suomen Erillisverkkojen käsityksen mukaan tämä antaa Erillisverkoille ja erityisesti Suomen Turvallisuusverkko Oy:lle riittävän lakiperusteen hoitaa kytkennän suorittaminen osana muuta sen toimintaa.

Suomen Erillisverkot kiinnittää huomiota seuraavaan. Sotilastiedustelulain hallituksen esityksen 9 §:n perusteluissa todetaan, että kytkennän suorittajan voidaan arvioida saavan toiminnan aikana ja sen kehittyessä haltuunsa suomalaisista viestintäverkoista ja niiden toiminnasta sellaista kokonaisvaltaista tietoa, jota muilla toimijoilla ei voida katsoa olevan. Tämän johdosta hallituksen esityksessä korostetaan, että kytkennän suorittaja ei voisi käyttää tätä tietoa muussa toiminnassaan. Tämä ei myöskään olisi mahdollista kytkennän suorittajaa koskevan muun lainsäädännön perusteella, jonka mukaan kytkennän suorittaja ei saa tuottaa liiketoiminnallista voittoa. Hallituksen esityksessä todettuun viitaten Suomen Erillisverkot toteaa, että se kytkennän teknisenä suorittajana ei tulisi saamaan sellaista tietoa, jota se voisi hyödyntää. Jo nykyisin Erillisverkot tekee turvallisuusverkkolain mukaista yhteistyötä muiden operaattoreiden kanssa muun muassa kaapelivaihtojen osalta. Tämän johdosta toiminnan luottamuksellisuus ja hyödyntämiskielto ovat jo nykyisin määriteltynä lainsäädännössä ja osapuolten välisissä sopimuksissa.

Kytkenän suorittamiseen liittyviä kustannusarvioita on käsitelty sotilastiedustelulain hallituksen esityksessä. Kustannukset ovat myös Suomen Erillisverkkojen osalta arvioita. Lopullisiin investointi- ja ylläpitokustannuksiin vaikuttaa osin auki olevan teknisen toteutuksen laajuus ja tapa.

Käytännössä Suomen Erillisverkot eriyttää kytkennän suorittamiseen liittyvät kustannukset kirjanpidossa esimerkiksi erillisellä liiketoimintatunnisteella tai projektikoodilla siten, että kytkennän suorittamiseen liittyvät henkilöstökulut ja muut kulut voidaan raportoida erikseen. Todettakoon, esityksen 99 §:n mukaan kytkennän suorittaja voi periä Puolustusvoimien tiedustelulaitokselta palveluistaan maksuja. Maksujen suuruus ei saa ylittää kytkennän suorittamisesta kytkennän suorittajalle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Suomen Erillisverkot Oy toteaa, että tämä on linjassa Suomen Turvallisuusverkko Oy:n toiminnan kanssa, sillä yhtiön toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen. Myös turvallisuusverkkolain mukaan Erillisverkoilla on oikeus periä kustannukset suorituserusteisesti.

Timo Lehtimäki

toimitusjohtaja

Suomen Erillisverkot Oy